

beethovenské a u klavírných diel vplyvy lisztovské a chopinovské. Ako pravý romantik polyfonie používal málo.

Je povedľa Schuberta najvýznamnejším piesňovým skladateľom smeru romantického. Tak ako všetky jeho piesňové skladby i Ohnivý jazdec bol pôvodne spracovaný v úprave pre klavír a spev. Na naliehanie priateľov spracoval dielo pre sbor a orchester. Premiéra bola r. 1892. Je úžasné, akým spôsobom vedel autor premeniť klavírne znenie na orchestrálne a sólové na sborové. Sám text balady postráda jasnej súvislosti obrázkov. Rozprávka prednášaná sborom prenáša nás z napätia do napätia. Jazdec na svojom koni prináša všade oheň a skazu, aby i jazda skončila jeho zničením.

Berlioz: Tri časti z Faustovho prekliatia

Práve v dobe, keď romantici Weber a Schubert začínali obohacovať orchestrálny výraz novými prostriedkami, vystúpil Francúz Berlioz a postavil orchestrálnu farbu do stredobodu hudobného výrazu. Zdá sa, že východiskom mu bola Beethovenova Pastorálna symfonia. Vidiac, v tieni Beethovenovej doby, že nenajde originálneho výrazu, na radu parížskeho »hudobného politika« Leseuera dal sa na systematické vyjadrovanie básní alebo udalostí hudobnými prostriedkami. Tak sa stal zakladateľom programovej hudby. O zhudobnení Goethovho Fausta píše Berlioz takto: »Keď som prvý raz čítal túto knihu, uchvátil ma zvláštny pocit. Knihu som čítal pri jedení, na ulici, v divadle. Uzrel vo mne plán dielo zhudobniť. Behom niekoľkých mesiacov bola práca hotová. Bez rozmyslenia, bez toho, že by som bol z diela čo i notu počul, dal som vyhotoviť partitúry. Prvé prevedenie prešlo bez akejkoľvek ozveny. Zistil som, že dielo je nešťýlové, nemalo melodiky. Stiahol som všetky partitúry a zničil som ich. Niektoré partitúry ostaly v obehu a tak sa zachovalo i dielo«.

Až po 18 rokoch od vzniku diela stalo sa toto obľúbeným číslom programov koncertov všetkých európskych miest.

Budúci koncert Slovenskej filharmónie bude vo štvrtok
dňa 16. februára 1950.

Dirigent: VÁCLAV TALICH

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA V BRATISLAVE

V. KONCERT

SYMFONICKÉHO ORCHESTRA

KONCERTNÁ SIEŇ POVERENÍCTVA VNÚTRA

10. FEBRUÁRA 1950.

PROGRAM:

1. Ludwig van Beethoven: VI. symfonia F-dur, dielo 68,
(Pastorálna)

Vzbudenie príjemných pocitov pri príchode na vidiek (Allegro ma non troppo) —

Scéna pri potoku (Andante molto mosso) —

Veselé spolunažívanie vidieckych ľudí (Allegro) —

Búrka (Allegro) — Spev pastierov. Lúbe a ďakovné pocity po búrke (Allegretto)

Prestávka

2. Mikuláš Moyzes: Tri ženské sbory so sprievodom orchestra

Chryzantémy — Moteto — Večerná pieseň

3. Hugo Wolf: Ohnivý jazdec. Balada na báseň E. Mörikeho pre miešaný sbor a veľký orchester.

4. Hector Berlioz: Tri časti z Faustovho prekliatia
Tanec bludičiek — Tanec sýlf — Maďarský pochod

Dirigent: Dr. L'UDOVÍT RAJTER

Spoluúčinkuje: Miešaný sbor Čsl. rozhlasu,
sbormajster Ladislav Slovák

Beethoven: VI. symfonia

Autor ju dirigoval po prvý raz dňa 22. decembra 1808 vo Viedni spolu s V. osudovou symfoniou. Teda dve protikladné symfonie vznikly a boli prevedené súčasne. Pastorálna symfonia vytvára mäkký, lyrický protiklad voči drvicej sile osudovej symfonie. Tam krutosť osudu, tu lúba, príjemná nálada. Tam stiesnenosť a napätie, tu uvoľnenie a vydychnutie.

Z nadpisov usudzuje poslucháč na púhe zobrazenie vidieckych a prírodných výjavov, teda o programovú hudbu. Ale sám Beethoven v návodoch k prevádzaniu napísal: »Viac výrazu v precitení, ako zvukomaľby«. Majster je vzdialený od úmyslov zvukomalebých a chce vyjadriť priebeh vnútorných ľudských pocitov pri pobyte v prírode a na vidieku. Dobrá nálada, vychutnanie krás prírody, vďaka — tri príbuzné faktory pre vytvorenie duševného stavu majstra — mu umožnily napísať túto krásnu pieseň.

Moyzes: Tri ženské sbory

Autor, ako významný hudobný činiteľ v Prešove, bol aj dirigentom spevokolu. Na učiteľskej akadémii mal i ženský sbor. Pravdepodobne z nedostatku literatúry složil i tieto tri sbory. Vznikly asi v rokoch 1910—11. Keďže boli určené pre verejnú potrebu, texty vybral si autor z maďarských básnikov. V Maďarsku sú známe a vyšly i tlačou v Budapešti. Na Slovensku sa nezachovala žiadna partitúra, preto jeho syn Alexander upravil dielo po stránke inštrumentačnej a dal skorigovať preklad textu.

Prvá časť je malou sborovou meditáciou, ovplyvnenou dušičkovou náladou. Moteto so svojou polyfonickou stavbou, na spôsob starých majstrov, je oslavného rázu. Vo večernej piesni preniká nálada jemného sborového nokturna.

Wolf: Ohnivý jazdec

Hugo Wolf zjavil sa v hudobnom živote v dobe, keď Wagner a Liszt boli udávateľmi hudobných smerov. Nie div, že dobovosť pohltila i jeho. Wagnerovské vplyvy v jeho dielach sú zrejmé.

Pritom sa Wagner k Wolfovi zachoval veľmi odmietavým spôsobom. Ani nechcel prezrieť kompozície, ktoré mu mladík Wolf chcel predložiť k odobreniu. Okrem wagnerovských stavebných prvkov vyskytujú sa u Wolfa inštrumentačné vplyvy